

## ZPRÁVA O KONFERENCI PERSPEKTIVY MYŠLENÍ 2025

Od čtvrtka do soboty prvního zářijového týdne 2025 hostila Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci druhý ročník doktorandské filosofické konference *Perspektivy myšlení*, která probíhala v prostorách budovy Křížkovského 12 a navazovala na ročník konaný v pražském Filosofickém ústavu AV ČR. Na rozdíl od deště provázejícího předchozí ročník panovalo tentokrát alespoň první dva dny slunečno, což skýtalo účastníkům příležitost ve volných chvílích společně pobývat a diskutovat ve velmi přívětivém vnitrobloku budovy, kde se mohli usadit ke stolům pod korunami stromů nebo na lavičky podél zdí. Díky příznivému počasí bylo také možné uspořádat páteční společenský večer v krásném prostředí Parkánových zahrad.

Konferenci, která aspiruje na to stát se významným místem setkávání začínajících badatelek a badatelů v oboru filosofie napříč Českou a též Slovenskou republikou, pořádaly společně Filosofický ústav AV ČR a devět kateder filosofie osmi českých universit: Masarykovy univerzity v Brně, Ostravské univerzity, Univerzity Hradec Králové, Univerzity Karlovy, Univerzity Pardubice, Univerzity Palackého v Olomouci, Západočeské univerzity v Plzni a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Uvedený výčet dokládá šíři organizačního zázemí této akce.

Program, jak naznačuje i název konference, se záměrně nesoustředí na předem vymezené téma. Naopak usiluje o pluralitní a pestrý pohled na současnou filosofii, což odrážela i letošní šíře a hloubka zájmů vystupujících, kteří se věnují jak klasickým filosofickým problémům, tak reflexi aktuálních společenských či technologických výzev. A mají zde místo i prezentace bádání, jež primárně z filosofie nevycházejí, ovšem svým záběrem prostupují oborové rámce a nechybí jim přesah k filosofickým otázkám; v letošním ročníku šlo například o příspěvky na pomezí literární vědy, lékařství, pedagogiky či psychologie. Většina referátů pochází v souladu se zaměřením konference od studentů v doktorských programech, uplatňují se ovšem i studenti programů magisterských.

S ohledem na počet účastníků došlo k rozdělení jednotlivých vystoupení do tří sekcí, dvou v češtině, resp. slovenštině, jedné v angličtině. Čtvrteční odpoledne patřilo po oficiálním zahájení dvěma sekcím českým, v pátek probíhaly po celý den všechny tři sekce a konečně během sobotního dopoledne měly prostor dvě sekce, tentokrát česká s anglickou. Organizátoři se snažili zařazovat k sobě přibližně tematicky blízké příspěvky, což však pochopitelně nebylo vždy možné – některé příspěvky se tak dostaly i do nečekaných souvislostí; to ve své podstatě ještě podtrhuje přínos oné pestrosti.

Není účelem zprávy věnovat se blíže konkrétním příspěvkům,<sup>1</sup> souhrnně lze však poukázat na několik okruhů, které na konferenci výrazněji vystoupily do popředí.

V kontextu současného do značné míry digitálními technologiemi prostoupeného světa a rychlého rozvoje umělé inteligence je filosofická reflexe na tomto poli aktuální i nezbytná. Ukazovalo se, že nastupující generace filosofů se tohoto problému aktivně chápe. Příspěvky se zabývaly např. metodologickými otázkami a využitelností AI, analýzou veřejného diskursu a mytizace AI, sociálními a etickými konsekvencemi a rovněž rozkrýváním ideologických základů digitálního prostředí. To vše vsazuje tyto technologie do širších rámců a dává do souvislosti s druhým konferenčním okruhem věnujícím se převážně etice, politické filosofii a společenské kritice. Tyto příspěvky se pouštěly do reflektování jak globálních výzev, tak intimních záležitostí lidské existence, přičemž se dotýkaly i kontroverzních témat a uvažování o tradičních konceptech tváří v tvář novým společenským realitám. Připomeňme alespoň letmo náměty jako biomedicínské zásahy do lidské existence, empatie a etika v lékařství nebo ve vztahu ke zdravotně postiženým, enviromentální otázky, populační etika či morální nahodilost. Z hlediska politického uvažování se ukazuje být zásadní problematika svobody a demokracie v různých souvislostech, kupříkladu ve vztahu k decentralizaci společenských struktur. Ke třetímu charakteristickému okruhu by pak patřilo rozvíjení dialogu s dějinami filosofie. Historicky zaměřené výzkumy zpřítomňující starší texty – od antické filosofie přes scholastickou metafyziku k osvícenství a romantismu – tu nepředstavují jen pohled do minulosti ze současné perspektivy a aktuálního stavu bádání, nýbrž zasazením do nových souvislostí ukazují jejich relevanci i v nynějších diskusích a pro porozumění přítomnosti. Jako čtvrtý pomyslný okruh zmiňme příspěv-

---

<sup>1</sup> Abstrakty příspěvků jsou k dispozici na internetových stránkách konference <https://perspektivy.flu.cas.cz/>

ky věnující se epistemologii a ontologii, u nichž zaznamenáme jak východiska tkvící v tradici analytické filosofie, tak spíše fenomenologicky orientované přístupy. Jejich paleta zahrnuje např. analýzu skeptických argumentů či vztahu relativismu a kontextualismu, sociální aspekt epistemologie, problematiku logických systémů, vztah kosmologického argumentu a kvantové mechaniky a další.

Jak už z předchozích, byť kusých, poznámek patrně vyplývá, nemůže ani tento pokus o třídění rozmanitost příspěvků pokrýt. Právě tematická a metodologická pestrost se zdá být největším přínosem konference ukazující potenciál přivést do dialogické či inspirující pozice na první pohled nesouvisející sféry. Její význam však nespočívá pouze v akademické rovině, stává se prostorem setkávání, neformálních diskusí, navazování kontaktů mezi doktorandy, kteří by se jinak setkávali jen stěží. Průběh druhého ročníku *Perspektivy myšlení* jistě přispěl k tomu, že si konference získává pozici v kalendáři akademických událostí. V dalším roce se místo konání přesune na Univerzitu Pardubice.

*Martin Hašek*